

Jaarverslag 2019

Integriteit en
democratische volwassenheid

RAAD
VAN ADVIES

Jaarverslag 2019

Integriteit en
democratische volwassenheid

THA
TO: DANIEL JONES! ←

De straatkunst van San Nicolas

Voor de illustratie van dit jaarverslag heeft de Raad dit keer gekozen voor de prachtige muurschilderingen en andere kunstuitingen die nu in de voornaamste straten in hartje San Nicolas te bewonderen zijn. De Raad ondersteunt de wens van de regering om San Nicolas aan te wijzen als de culturele hoofdstad van Aruba; een mooie manier om het cultuurhistorisch belang van San Nicolas te benadrukken.

Inhoud

Voorwoord	8
1. Integriteit en democratische volwassenheid	10
2. Staat van de Raad	20
Onafhankelijkheid Raad van Advies	22
Samenstelling en zittingsperiode	23
Overige functies	23
Vergaderingen	24
Commissie versterking democratisch bestel	24
Contacten met de regering en de Staten	25
Koninkrijksradenoverleg	25
3. Het Wetenschappelijk Bureau	26
Opleidingen en cursussen	28
Werkbezoeken secretaris	29
Wetgevingsoverleg	29
Masterclass Omgevingsrecht	29
Workshop Integriteit en moreel beraad	29
4. Advisering	30
Instroom	33
Behandeling	33
Behandeltermijnen bij advisering	33
Dicta in 2019	34
Overzicht van ontwerpen ten aanzien waarvan in 2019 advies is uitgebracht	36
Geretourneerd ontwerp	39
Overloop naar 2019	39
Enkele cijfers van 2019	40
Samenstelling Raad van Advies 1986 - 2019	40
Colofon	41

Voorwoord

Alstitel voor het thema van dit jaarverslag hebben wij gekozen voor 'Integriteit en Democratische Volwassenheid; op de drempel van het derde decennium'. Met deze beschouwing blikken wij terug op het decennium dat achter ons ligt en kijken wij vooruit naar de weg die nog voor ons ligt. Nu ben ik weliswaar niet het hele decennium Voorzitter van de Raad geweest (en ligt er ook geen decennium als Voorzitter voor me) maar toch permitteer ik me op deze plek enkele persoonlijke overpeinzingen. Overpeinzingen over hoe van buitenaf tegen de Raad als onafhankelijk Hoog College van Staat wordt aangekeken en hoe regering en parlement met de Raad omgaan.

Wij hebben meermalen aangegeven dat de Raad van Advies, evenals de zusterorganisaties elders in het Koninkrijk, de laatste en hoogste adviseurs zijn van de regering en de volksvertegenwoordiging. In ons Koninkrijk hechten wij veel waarde aan rechtsstatelijkheid en wetmatigheid. In Nederland is er naast de Raad van State, een Eerste Kamer die hierop toeziet. In het Caribisch deel van het Koninkrijk ontbreekt deze. Hierdoor wordt de rol van de raden van advies des te belangrijker. De adviezen over zaken van wetgeving en bestuur komen tot stand in alle objectiviteit en onafhankelijk van de regering en het parlement. Hoe deze onafhankelijkheid gewaarborgd worden, kan nagelezen worden in Hoofdstuk 2 van dit verslag. Desalniettemin moet ik constateren dat deze onafhankelijkheid voor

de regering en in zekere mate ook voor de Staten, helaas geen vanzelfsprekendheid zijn. Pregnante voorbeelden hiervan deden zich wederom in 2019 voor. Ik noem hier slechts enkele, zonder nader in details te treden. Het in eerste instantie niet herbenoemen van een lid (ondanks een voordracht tot herbenoeming van de Raad) en het beschuldigen van partijdigheid van de Raad en/of zijn leden door een minister (nota bene in de Staten) zijn ontwikkelingen die de Raad verontrusten.

Ook baart de behandeling van adviezen van de Raad na het uitbrengen ervan zorgen. Zo werd een advies van de Raad inzake de wijziging van de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft) op een dusdanige wijze onjuist gelezen dat het financieel toezicht op 's Lands financiën door de Rijksministerraad werd geëlimineerd. Helaas heeft deze handelswijze van de Staten tot gevolg gehad dat er nog immer geen wijziging van de betreffende landsverordening tot stand is gekomen waardoor begrotingsnormen niet wettelijk zijn vastgelegd en de relatie met Nederland op dit terrein onnodig onder druk is gezet.

Respect voor een Hoog College van Staat is een essentieel onderdeel van onze constitutionele orde. In het Papiaments zeggen we: 'Corta bo nanishi, dañá bo cara' ('Wie zijn neus schendt, schendt zijn aangezicht'). Het niet respecteren van de staatkundige verhoudingen en de mogelijkheden en grenzen van de eigen

functie brengt onze rechtstaat in gevaar. Ik hoop dan ook van harte dat wij in 2020 door de herbenoeming van één van onze leden wederom op volle sterkte zullen kunnen vergaderen en dat beschuldigingen zoals geuit tijdens het Serlimar debat tot het verleden zullen behoren.

Tot zover de sombere overpeinzingen. Er is ook veel waar ik met genoegen op terugblik en met optimisme naar uitkijk.

In september kwamen de verschillende adviesraden in Den Haag bijeen voor het tweejaarlijkse Koninkrijksradenoverleg. In oktober hadden wij wederom het genoegen een succesvolle masterclass te organiseren. Dit keer bleek het thema omgevingsrecht onverwacht zeer actueel. En in november hadden wij de eer de Vice-President van de Raad van State te mogen ontvangen en in een ongedwongen sfeer met hem van gedachten te wisselen.

Als samenleving hebben wij veel goede voornemens in de planning. Het is zaak dat we deze in 2020 gezamenlijk, eenieder vanuit zijn eigen rol en verantwoordelijkheid, in daden omzetten. Voor een uitgebreide lijst van deze voornemens verwijs ik naar het thema van ons jaarverslag. Op deze plaats noem ik

- de instelling van de langverwachte Ombudsman;
- de daadwerkelijke vereenvoudiging van het belastingstelsel en
- de structurele inventarisatie van de taken van het Land waarbij we ons de vraag stellen of de middelen die we aan bepaalde zaken besteden ook in verhouding staan tot de waarde die zij voor de burger opleveren.

And last but not least, kijken wij uit naar de vaststelling van een nieuwe Landsverordening Raad van Advies in 2020. Hiermee zou een belangrijke eerste stap gezet worden in het proces van verzelfstandiging en versterking van het democratisch bestel.

Anticiperend op de Landsverordening Raad van Advies 2020, zal de Raad met ingang van 1 januari 2020 een nieuwe modernere huisstijl invoeren. Met de vormgeving hiervan is gekozen voor een visuele weergave van het streven van de Raad om in zijn advisering alle invalshoeken te belichten en van de waarden die de Raad karakteriseren; rechtlijnigheid en standvastigheid.

Dat 2020 het begin moge zijn van een mooi decennium voor de Raad en voor ons Land.

Oranjestad, 24 januari 2020
F.M. d.l.S. Goedgedrag

(Uit het Jaarverslag van de Raad van State 2016)

‘Net als burgers in hun meningsvrijheid worden beperkt door het respect voor de eer en goede naam van anderen, moeten gezagsdragers en politici de constitutionele orde en verhoudingen eerbiedigen waaraan zijzelf hun gezag ontleen.’

1

Integriteit en
democratische
volwassenheid

INLEIDING

Als jong land op weg naar democratische volwassenheid is het ruim dertig jaar na het ingaan van de Status Aparte, op de drempel van het derde decennium van deze eeuw, een goed moment om achterom te kijken naar de weg die achter ons ligt en vooruit te kijken naar de weg die nog afgelegd moet worden. Hoewel men wellicht beter kan spreken van een reis dan van een eindbestemming, is het van belang om periodiek een pas op de plaats te maken, onze locatie te bepalen en wellicht onze koers bij te stellen. Met het thema voor dit jaarverslag hoopt de Raad een bijdrage te leveren aan deze locatiebepaling en de gedachtevorming over mogelijke koerswijzigingen.

Kijken we achterom dan zien we een weg die geplaveid is met goede voornemens en initiatieven op het gebied van bestuurlijke integriteit en het functioneren van het democratische bestel; sommige in de vorm van onderzoeksrapporten met aanbevelingen, andere in de vorm van commissies met taakopdrachten. Ook vinden we deze voornemens vaak terug als speerpunten in regeerprogramma's en met zekere regelmaat zijn ze gegoten in de vorm van wetsontwerpen. Hoewel vorm en invalshoek verschillen, hebben al deze voornemens de intentie om de kwaliteit en integriteit van bestuur op Aruba te verbeteren c.q. te versterken.

Maar zoals het gezegde luidt 'de weg naar de hel is geplaveid met goede voornemens', komt het er uiteindelijk op aan hoe men in de dagelijkse praktijk handelt en niet wat men in woord en geschrift denkt of vindt. Reden waarom de Raad in dit jaarverslag enkele van deze voornemens onder de loep neemt. Hierbij heeft de Raad zich beperkt tot die voorstellen waar hij de afgelopen jaren over adviseerde of waar het adviescollege direct bij betrokken was. Er is een globale onderverdeling gemaakt tussen:

- I. Voorstellen ter versterking van de Hoge Colleges van Staat; en
- II. Voorstellen ter versterking van de integriteit van het bestuur.

Bovengenoemde categorieën zijn complementair aan elkaar; zij versterken enerzijds het fundament van de democratische rechtsstaat (categorie I) en beloven anderzijds ook een nieuwe dynamiek in de relatie burger - bestuurders, een dynamiek waarin verantwoording en integriteit een centrale rol worden toegekend (categorie II). Als geheugensteun bij deze bespreking is onderstaande tijdbalk opgenomen.

2011	Publicatie rapport van het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatiecentrum (WODC) De Staat van Bestuur van Aruba
2015	Initiatief ontwerp-landsverordening instelling Ombudsman en Kinderombudsman
	Initiatief ontwerp-landsverordening integriteit ministers
	Landsverordening Aruba Tijdelijk Financieel Toezicht (AB 2015 no. 39)
2018	Opstart Commissie Versterking Democratisch Bestel
	Tweede initiatief ontwerp-landsverordening houdende regels betreffende de integriteit van kandidaat-ministers en de Gevolmachtigde Minister
	Initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening politieke partijen
	Ontwerp-landsverordening houdende wijziging van de Landsverordening Aruba Tijdelijk Financieel Toezicht (AB 2015 no. 39) (vaststelling begrotingsnormen 2019-2021)
2018	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Staatsregeling van Aruba (AB 1987 no. GT 1) (herziening bepalingen inzake Raad van Advies en introductie Ombudsman en duurzame overheidsfinanciën)
	Ontwerp-landsverordening houdende nadere regels inzake de samenstelling, inrichting en taken van de Raad van Advies (Landsverordening Raad van Advies 20..)
	Tweede initiatief ontwerp- landsverordening Ombudsman

I. VOORSTELLEN TER VERSTERKING VAN DE HOGE COLLEGES VAN STAAT

Eind 2019 kent Aruba drie Hoge Colleges van Staat, te weten de Staten, de Algemene Rekenkamer en de Raad van Advies. Hoge Colleges worden ook wel waarborginstituten genoemd en controleren of de regering handelt in lijn met de uitgangspunten van bijvoorbeeld doelmatigheid en rechtmatigheid. Zij vormen procedureel-organisatorische voorwaarden voor duidelijk bestuur.

In zijn uit 2011 daterend rapport 'De staat van bestuur van Aruba' onderzocht het Wetenschappelijk Onderzoek- en Documentatie Centrum (WODC) o.a. in hoeverre de waarborginstituten in de onderzoeksperiode beschikten over het instrumentarium dat hun werk vereiste, de eventuele tekortkomingen daarin, hun capaciteit en de relatie met Arubaanse instituten die wel over doorzettingsmacht beschikken, (de regering en de Staten)¹ en kwam tot de volgende conclusie:

Gebleken is dat de waarborginstituten van het Land Aruba op hoofdlijnen beschikten over bevoegdheden die hun waarborgrol mogelijk maken, maar een knelpunt waren enkele procedureel-organisatorische voorzieningen die een adequate respons van de uitvoerende macht moesten borgen. Ook meenden de ARA en de RvA onvoldoende zeggenschap te hebben over de benoeming van eigen personeel, mede vanuit de gedachte dat met meer zeggenschap de kans op politieke beïnvloeding afneemt.²

De zwakke respons op hun bevindingen wordt als grootste knelpunt bij alle waarborginstituten genoemd. Voor wat betreft de Raad van Advies stelt het WODC dat de Raad een verhoudingsgewijs zware rol heeft bij het borgen van de kwaliteit van de wetgeving, onder meer vanwege de politisering en de omstandigheid dat Aruba geen kwaliteitstoetsing door een Senaat kent. Vanwege het ontbreken van een equivalent van een Eerste Kamer, zou men denken dat aan het oordeel van de Raad van Advies een zwaarder gewicht toegekend

zou moeten worden, ook in het kader van de waarborgfunctie van het Koninkrijk.³

Toen het WODC rapport in 2011 uitkwam lag er reeds enige tijd een Proeve voor een nieuwe Landsverordening Raad van Advies. Het proces om tot deze Proeve te komen was in 2007 aangevangen vanuit de gedachte dat versterking van de positie van de Raad van Advies in het Arubaanse staatsbestel nodig was en dat dit onder meer bereikt kon worden door verzelfstandiging van dit voor Aruba essentiële college. Echter, de aanbevelingen van het WODC en de Proeve werden door achtereenvolgende regeringen (van verschillende politieke signatuur) nauwelijks opgepakt en het duurde tot april 2018 voordat bij Ministeriële Beschikking van de Minister van Algemene Zaken, Integriteit, Overheidszorg en Energie en de Minister van Justitie, Veiligheid en Integratie een Commissie 'Versterking democratisch bestel' in het leven werd geroepen.⁴ De commissie kreeg de volgende taakstelling:

1. het ontwikkelen van wetsvoorstellen en convenanten, benodigd voor het verzelfstandigen en versterken van de drie Hoge Colleges van Staat;
2. het uitbrengen van advies over de instelling, onderbrenging en inrichting van nieuwe staatsorganen ter waarborging van de democratische rechtsstaat.

De Commissie ging in maart 2018 aan de slag en per eind 2019 kunnen de volgende concrete resultaten genoemd worden:

ONTWERP-LANDSVERORDENING TOT WIJZIGING VAN DE STAATSREGELING VAN ARUBA (AB 1987 NO. GT 1) (HERZIENING BEPALINGEN INZAKE RAAD VAN ADVIES EN INTRODUCTIE OMBUDSMAN EN DUURZAME OVERHEIDSFINANCIËN)

De ontwerp-Landsverordening tot wijziging van de Staatsregeling van Aruba⁵ regelt een verscheidenheid aan onderwerpen die gerelateerd zijn aan de wens het democratisch bestel hier te lande te versterken. Het ontwerp werd in september 2019 in het wetgevingsproces gebracht en de Raad bracht op 30 oktober

1. WODC rapport 'De staat van bestuur van Aruba', 2011, p.133.

2. WODC (2011), p.133.

3. WODC (2011), p. 116-117.

4. De Commissie versterking democratisch bestel wordt voorgezeten door een Regeringscommissaris en bestaat uit de volgende leden: de Voorzitter van de Staten, de Griffier van de Staten, de Voorzitter van de Raad van Advies, de Secretaris van de Raad van Advies, de Voorzitter van de Algemene Rekenkamer, de Secretaris van de Algemene Rekenkamer en de Directeur van de Directie Wetgeving en Juridische Zaken, tevens Secretaris. De Commissie kan zich laten bijstaan door één of meer deskundigen, die onafhankelijk en onpartijdig zijn wat betreft hun werkzaamheden voor de Commissie.

2019 advies uit. Eind 2019 is het nog niet aan de Staten aangeboden voor behandeling. Het ontwerp strekt ertoe:

- a. de artikelen die betrekking hebben op de Raad van Advies te herzien;
- b. de taken en bevoegdheid van de Ombudsman constitutioneel te verankeren en
- c. het bereiken en behouden van duurzame overheidsfinanciën in de Staatsregeling te verankeren. Het betreft hier de zogenaamde 1^e tranche van de aanpassing van de Staatsregeling.⁶

AD A:

Opgedane ervaringen alsook nieuwe inzichten over de rol van de Raad van Advies binnen het democratische bestel van Aruba nopen tot aanpassing c.q. aanvulling van de Staatsregeling op enkele punten. De eerste belangrijke wijziging betreft artikel IV.1, tweede lid, van de Staatsregeling op grond waarvan structureel geen advies aan de Raad wordt gevraagd over voorstellen tot goedkeuring van verdragen die Aruba raken, rijkswetten en algemene maatregelen van rijksbestuur. De regering stelt voor om deze uitzondering op de hoorplicht te elimineren, hetgeen een veelbetekenende trendbreuk inhoudt. Zij geeft hiermee aan dat een advies van de Raad met betrekking tot deze onderwerpen een dusdanige inhoudelijke meerwaarde vertegenwoordigt dat vastlegging daarvan in de Staatsregeling noodzakelijk wordt geacht. Hiermee wordt expliciet invulling gegeven aan eerdergenoemde versterkingsgedachte. Voorts wordt met de voorgestelde wijziging van artikel IV.2 bewerkstelligd dat het maximum aantal leden van de Raad wordt uitbereid van vijf naar zeven en dat de mogelijkheid wordt gecreëerd om ook buitengewone leden te benoemen. Op deze manier kan beter voorzien worden in mogelijke toekomstige flexibiliteits- en professionaliteitsvereisten.

AD B:

Met het ontwerp wordt ook een nieuw Hoog College van Staat geïntroduceerd: de Ombudsman. Reeds jaren hebben diverse

regeringen maar ook maatschappelijke groeperingen zich uitgesproken over de wenselijkheid van een Ombudsman, een instituut dat de overige landen van het Koninkrijk reeds enige tijd kennen. Met het ontwerp wordt de taak van de Ombudsman in hoofdstuk IV van de Staatsregeling verankerd. Voor wat betreft de inrichting en bevoegdheden van de Ombudsman is een initiatief ontwerp-landsverordening voorbereid (zie onderdeel II).

AD C:

De ontwikkelingen met betrekking tot het financieel toezicht zijn de afgelopen jaren aanleiding geweest voor veel discussie en hebben de bestuurlijke verhoudingen zowel nationaal als binnen het Koninkrijk onder druk gezet. Met de voorgestelde wijziging wordt het bereiken en behouden van duurzame overheidsfinanciën in de Staatsregeling verankerd. Hoe het één en ander verder gestalte zal krijgen in een nog op te stellen ontwerp-Landsverordening houdbare overheidsfinanciën of een aanpassing van de Landsverordening tijdelijk financieel toezicht (AB 2015 no. 39) (hierna LATft), is eind 2019 nog onderwerp van besprekingen.⁷

ONTWERP-LANDSVERORDENING HOUDENDE NADERE REGELS INZAKE DE SAMENSTELLING, INRICHTING EN TAKEN VAN DE RAAD VAN ADVIES (LANDSVERORDENING RAAD VAN ADVIES 20..)

Met de ontwerp Landsverordening Raad van Advies 20.. komt een einde aan een proces dat in 2007 aanving met de opstelling van een Proeve voor een nieuwe landsverordening Raad van Advies. De voornoemde Commissie versterking democratisch bestel heeft de Proeve als basis gebruikt voor het ontwerp.

Bij het onderzoek naar wenselijke verbeteringen van de bestaande landsverordening zijn alle aspecten van de inrichting, bevoegdheden en werkwijze van de Raad van Advies onder de loep genomen. Dit heeft geleid tot een vrij groot aantal wijzigingsvoorstellen, waarbij veel

5. Ontwerp-Landsverordening tot wijziging van de Staatsregeling van Aruba (AB) 1987 no. GT 1) (herziening bepalingen inzake de Raad van Advies en introductie Ombudsman en duurzame overheidsfinanciën).

6. De tweede en eventueel derde tranche aanpassingen van de Staatsregeling betreffen de Algemene Rekenkamer en de Staten.

7. Op 16 januari 2019 bracht de Raad advies uit over de ontwerp-Landsverordening houdende wijziging van de Landsverordening Aruba Tijdelijk Financieel Toezicht (AB 2015 no. 39) (vaststelling begrotingsnormen 2019-2021). Begin juni 2019 vond de Openbare Behandeling van het ontwerp in de Staten plaats. Tijdens deze behandeling werd het ontwerp bij amendement ingrijpend gewijzigd. Met de betreffende wijzigingen werd afgeweken van de afspraken van het Protocol Aruba Nederland 2019-2020 Inkadering van het pad richting solide, transparante en houdbare overheidsfinanciën van Aruba van november 2018. Op 5 juli 2019 en 30 augustus 2019 vormde het gewijzigd ontwerp onderwerp van bespreking in de Rijksministerraad. Bij schrijven d.d. 17 september 2019 stelt de Minister-President de Staten in kennis dat de regering het door de Staten goedgekeurde ontwerp niet zal bekrachtigen.

van de bestaande bepalingen zijn betrokken. Een bespreking van alle voorgestelde wijzigingen zou voor de opzet van het onderhavig stuk te ver voeren. Bezien vanuit het oogpunt van verzelfstandiging en versterking kunnen de volgende wijzigingsvoorstellen genoemd worden:

- voorstellen voor een nieuwe benoemingsprocedure van de leden en buitengewone leden van de Raad ter waarborging van de juiste selectiecriteria en ter voorkoming van ongewenste politieke inmenging;
- voorstellen die betrekking hebben op de fase na advisering waarmee een adequate reactie van de adviesaanvrager, doorgaans de regering, op een advies zoveel mogelijk bevordert wordt;
- voorstellen die in concordantie met het personeelsbeleid van de Raad van State de Raad zo veel mogelijk zeggenschap geven over de inrichting, de bemensing, en de bezoldiging van het Wetenschappelijk Bureau;
- voorstellen die naar analogie van de Nederlandse Kaderwet adviescolleges de verantwoordelijkheidsrelatie van de secretaris vastleggen waarmee onderstreept wordt dat de secretaris voor wat hij in zijn functie verricht, aan geen ander orgaan verantwoording verschuldigd is dan aan de Raad van Advies.

Het ontwerp werd eind september 2019 in het wetgevingsproces gebracht en de Raad bracht op 6 november 2019 advies uit. Eind 2019 is het ontwerp nog niet aan de Staten aangeboden voor behandeling.

II. VOORSTELLEN TER VERSTERKING VAN DE INTEGRITEIT VAN HET BESTUUR

De Raad heeft in het recente verleden in zijn adviezen bij de initiatief ontwerp-Landsverordening Ombudsman/ kinderombudsman (2015), de initiatief ontwerp-Landsverordening Integriteit Ministers (2015 en 2018) en de initiatief ontwerp-Landsverordening politieke partijen (2018) gewezen op het belang van een integraal kader om integriteit van bestuur te waarborgen. Integraal in de zin dat wetgeving en beleid complementair dienen te zijn en wel zodanig dat ze elkaar versterken en dat de te ontwikkelen wetgevingsproducten tezamen een juridisch consistent en coherent geheel vormen. Hier ligt een taak voor het bestuur dat voor de noodzakelijke sturing en coördinatie in dit proces dient te zorgen en hier ook het beste voor is toegerust. De afgelopen jaren doet zich echter een ontwikkeling voor dat de relevante wetgeving op dit terrein ontwikkeld wordt langs de weg van initiatiefwetsvoorstellen. Bovengenoemde ontwerpen werden allen door één of meerdere Statenleden ingediend die hiermee een bijdrage wensten te leveren aan het versterken van de bestuurlijke integriteit. Met de trias politica in gedachten, wijst de Raad erop dat het voorbereiden van wetgeving geen (primaire) taak van de Staten is en dat die hiervoor ook niet voldoende is toegerust noch ingericht. Alle goede bedoelingen ten spijt, de realiteit is dat de Staten niet over de vereiste deskundigheid beschikt om dit soort wetgeving goed voor te bereiden en dat de regering, die haar eigen prioriteiten heeft, deze deskundigheid ook nauwelijks ter beschikking stelt of pas in een laat stadium hetgeen de voortgang van het proces niet ten goede komt. De weinig voortvarende voortgang met betrekking tot de hiernavolgende ontwerpen illustreert deze uitdaging.

· INITIATIEFWETSONTWERPEN OMBUDSMAN

In september 2015 werd een initiatiefontwerp-Landsverordening houdende instelling van het ambt van ombudsman en kinderombudsman voor het Land Aruba aan de Raad aangeboden. Hiermee wilden de initiatiefnemers tegemoetkomen aan een leemte die er toen bestond

(en thans vier jaar later nog bestaat) in de bescherming van de burger tegen onbehoorlijk c.q. incorrect overheidshandelen.

Beoogd werd een geheel nieuw en nog relatief onbekend instituut in het Arubaanse rechtstelsel in te voeren, hetgeen de vraag deed rijzen naar het draagvlak, alsmede de vraag of een dergelijk ingrijpend voorstel zich leende voor regeling bij wijze van een initiatiefvoorstel. De Raad bracht in september 2015 een kritisch advies uit over dit voorstel. Aanbevolen werd om met inachtneming van de bedenkingen van de Raad dit proces met voortvarendheid (en juridische ondersteuning van de DWJZ) voort te zetten.

In november 2017 kondigde het huidige kabinet in haar regeerprogramma 'Hunto pa Aruba' de invoering van de wet Ombudsman in haar eerste regeringsjaar aan. Een regeringsvoorstel hiertoe werd niet ter hand genomen.

In november 2019 legde de Staten een geheel nieuwe initiatiefontwerp-Landsverordening Ombudsman voor aan de Raad. Eind 2019 is dit ontwerp nog in behandeling bij de Raad.

· INITIATIEFWETSONTWERPEN INTEGRITEIT MINISTERS

In september 2015 werd een initiatiefontwerp-Landsverordening houdende regels betreffende de integriteit van kandidaat-ministers, ministers en Gevolmachtigde Minister voor het Land Aruba (Landsverordening integriteit ministers) aan de Raad aangeboden. Hoewel de kernelementen die bij de bevordering van bestuurlijke integriteit een rol spelen in het voorstel in meer of mindere mate aan bod kwamen, richtte het ontwerp zich grotendeels op het benoemingsproces van de ministers. De waarborgen voor integer handelen van de ministers gedurende (en na afloop van) de ambtsperiode kwamen volgens de Raad onvoldoende aan bod. In zijn advies concludeerde de Raad dat de integriteit van ministers bij het initiatiefontwerp niet volledig gewaarborgd kon worden en dat het initiatief slechts effectief kan zijn indien het onderdeel uitmaakte van een breder en integraal pakket van wetgevende en bestuurlijke maatregelen.⁸ Daarnaast vroeg de Raad zich af waarom het ontwerp zich niet richtte op alle politieke

8. Gedacht wordt aan wetgeving die transparantie in de financiering van politieke partijen verplicht en wetgeving die klokkenluiders beschermt, maar ook aan gedragscodes die in aanvulling op wettelijke regels het integriteitbewustzijn bevorderen en misbruik van bevoegdheden, belangenverstrengeling en discriminatie voorkomen.

ambtsdragers en of wellicht een initiatief voorstel ter waarborging van de integriteit van Statenleden verwacht kon worden. Naar aanleiding van het advies van de Raad wijzigde de initiatiefnemer het ontwerp met bijbehorende memorie van toelichting. Vervolgens werd ook dit gewijzigde ontwerp bij nota van wijziging door de initiatiefnemer nogmaals ingrijpend aangepast.

In juni 2017 werd de Raad verzocht te adviseren over de bekrachtiging van het ontwerp dat door de Staten in de openbare vergadering van 31 mei 2017 was goedgekeurd. In zijn advies over de bekrachtiging van de Landsverordening integriteit ministers stelde de Raad niet alleen strijdigheid met de Staatsregeling vast maar ook dat de kernelementen ter bevordering van de bestuurlijke integriteit, zijnde onafhankelijkheid en openheid, voornamelijk onvoldoende verankerd worden in het ontwerp en dat de waarborgen voor bestuurlijke integriteit voor de periode gedurende de ambtsuitoefening onvoldoende zijn geïncorporeerd in het ontwerp. De regering werd geadviseerd een (wijzigings)verordening te entameren waarin met de opmerkingen van de Raad rekening zou worden gehouden en waarin de strijdigheid met de Staatsregeling zou zijn opgeheven.

In november 2017 werd in het regeerprogramma 'Hunto pa Aruba' van het huidige kabinet een nieuwe landsverordening inzake de screening van ministers in het vooruitzicht gesteld. Een regeringsvoorstel hiertoe werd niet ter hand genomen.

In september 2018 werd de Raad verzocht te adviseren over een nieuw initiatiefvoorstel afkomstig van andere initiatiefnemers. De Raad nam met instemming kennis van het feit dat een aantal door de Raad gedane aanbevelingen met betrekking tot de eerdere ontwerpen in het nieuwe ontwerp waren overgenomen maar constateerde ook dat een aantal met betrekking tot eerdere ontwerpen aangehaalde punten van zorg in het ontwerp onverminderd bleven bestaan. Per eind 2019 is niet bekend wanneer de Openbare Vergadering van de Staten zal plaatsvinden om dit ontwerp te behandelen.

· INITIATIEFWETSONTWERP POLITIEKE PARTIJEN

In november 2017 kondigde de regering in het regeerakkoord 'Hunto Pa Aruba' een landsverordening financiering politieke partijen aan. Een regeringsvoorstel hiertoe werd niet ter hand genomen.

Op 23 mei 2018 werd de Raad een initiatief-ontwerp-landsverordening tot wijziging van de landsverordening politieke partijen (Landsverordening politieke partijen) aangeboden. De Raad bracht op 25 juli 2018 advies uit. Eind 2019 is het de Raad niet bekend of en wanneer dit initiatiefontwerp in de Staten behandeld zal worden.

CONCLUSIE

In het voorgaande is een serie ontwerp-landsverordeningen die zich in diverse stadia van het wetgevingsproces bevinden, de revue gepasseerd. Bij elkaar gelegd zouden zij idealiter een mozaïek moeten vormen van elementen die integriteit bevorderend en versterkend werken. Echter, op de drempel van een nieuw decennium zien we een versplinterd beeld van veel goede bedoelingen maar weinig concrete resultaten. Eind 2019 ligt er effectief één ontwerp bij de Staten voor behandeling namelijk de (reeds in 2015 geïnitieerde) initiatiefontwerp-landsverordening integriteit ministers. Een datum voor de openbare behandeling is eind 2019 niet bekend.

Uiteraard is er meer nodig dan een arsenaal aan wetgeving om bestuurlijke integriteit te bewerkstelligen. Meer dan eens heeft de Raad dit onder de aandacht gebracht in zijn adviezen. Maar het leggen van een sterk juridisch fundament is wel één van de eerste stappen op weg naar het beoogde doel. Een gebrek aan voortgang en doortastendheid op dit terrein roept vragen op over democratische volwassenheid en de wil om werkelijke veranderingen te bewerkstelligen.

De Raad is van mening dat hier een meer coördinerende en sturende taak voor het bestuur, de uitvoerende macht, ligt. Daarnaast is ook meer rolvastheid van de wetgevende macht, de Staten vereist. Rolvastheid hoeft niet in de weg te staan van ownership van het probleem, dat wil zeggen intrinsieke betrokkenheid bij het bereiken van de doelstelling van integer kwalitatief goed bestuur. Echter, het bereiken van overeenstemming over de hoofdelementen van het juridisch kader, zoals de scope van het toezicht op het bestuur (of dit nu een vorm van toezicht is door een begrotingskamer of door de Ombudsman), de rechtsbasis ervan en hun gezagspositie binnen het staatsbestel

dienen door het bestuur nader uitgewerkt en aangestuurd te worden. De regering is uiteindelijk verantwoordelijk voor een integraal beleid waarin wetgeving en beleid complementair aan elkaar zijn en legt hierover verantwoording af aan de Staten. Een versnipperde aanpak waarbij van regeringszijde een ontwerp wordt voorbereid ter verankering van het instituut Ombudsman in de Staatsregeling en door de Staten een initiatiefontwerp ter uitwerking van de verantwoordelijkheden van die Ombudsman, geeft weliswaar een indicatie van het draagvlak voor het instituut, maar trekt een wissel op de onderlinge afstemming en kan spanning opleveren met de controletaak van de Staten.

Vooruitblikkend spreekt de Raad de hoop uit dat 2020 het jaar zal zijn waarin een omslag wordt gemaakt en de hiervoor besproken wetgeving niet alleen gerealiseerd, maar ook uitgevoerd wordt. De invoering van de eerste tranche aanpassingen van de Staatsregeling en de nieuwe Landsverordening Raad van Advies betekenen belangrijke stappen in de versterking van het democratisch bestel. Het verheugt de Raad dat met de instelling van een Ombudsman Aruba de beschikking zal hebben over drie Hoge Colleges van Staat, namelijk de Raad van Advies, de Algemene Rekenkamer en de Ombudsman, die onafhankelijk van de andere machten in het staatsbestel functioneren.

Versterking van het juridische raamwerk betekent echter niet zonder meer democratische volwassenheid. Het vereist ook een mentaliteitsverandering richting de bestaande en toekomstige Hoge Colleges van Staat waarin respect voor en erkenning van de onafhankelijkheid en deskundigheid van deze instituties centraal staat. Waarborginstituties houden toezicht op de kwaliteit van de wetgeving en de uitvoering van overheidstaken, geven daaraan een bijdrage maar beschikken niet over de bevoegdheid om rechtens bindende besluiten te nemen.

Ook bijna tien jaar na de publicatie van het WODC-rapport is de zwakke respons op de daarin vervatte bevindingen nog steeds een knelpunt en behoren situaties waarin kritiek niet zelden politiek wordt geduid nog niet tot de verleden tijd. De Hoge Colleges van Staat kunnen hun functie alleen zinvol uitoefenen indien wetgever en uitvoerende macht, als actoren die wel beslissingsbevoegdheid hebben naar hen luisteren, en adequaat reageren op hun bevindingen en adviezen. Pas dan zijn we als Land een belangrijke stap verder op weg naar democratische volwassenheid.

‘Vooruitblikkend spreekt de Raad de hoop uit dat 2020 het jaar zal zijn waarin een omslag wordt gemaakt en de hiervoor besproken wetgeving niet alleen gerealiseerd, maar ook uitgevoerd wordt.’

2

Staat van
de Raad

De Raad is de hoogste onafhankelijke adviseur van de regering en de Staten over zaken van wetgeving en bestuur. De Raad is, evenals de Algemene Rekenkamer en de Staten, een Hoog College van Staat. Dit is een bij de Staatsregeling geregeld instituut dat belast is met een eigen taak, welke onafhankelijk van de regering en de Staten wordt uitgevoerd. De hoofdtaak van de Raad is het adviseren over ontwerpen van wetgeving. Hiermee speelt de Raad een belangrijke rol in de totstandkoming van wetgevingsproducten. De Raad is hiernaast bevoegd om op eigen initiatief advies uit te brengen over zaken die tot zijn werkterrein behoren. De regering en Staten kunnen op hun beurt de Raad verzoeken om te adviseren over zaken die niet per definitie tot het werkterrein van de Raad behoren.

De Raad telt vijf leden waarvan één de voorzitter is. De Raad wordt in de uitvoering van zijn taken bijgestaan door een wetenschappelijk bureau, dat geleid wordt door de secretaris.

De Raad kent een grondwettelijke basis (artikelen IV.1 tot en met IV.4 van de Staatsregeling van Aruba), die in de Landsverordening Raad van Advies nadere invulling krijgt. In de Landsverordening Raad van Advies worden naast de adviserende taken en bevoegdheden, de inrichting en de werkwijze van de Raad geregeld.

ONAFHANKELIJKHEID RAAD VAN ADVIES

Het is van groot belang dat de Raad van Advies zijn positie als onafhankelijk adviescollege behoudt en versterkt. Dit vanwege het feit dat de waakhondfunctie die de Raad in het Arubaanse constitutionele bestel vervult, een andere context heeft dan bijvoorbeeld de Nederlandse Raad van State in het Nederlandse bestel. Aruba kent immers maar één bestuurslaag waardoor decentrale besturen geen tegenwicht kunnen bieden aan het centrale bestuur. Daarnaast is de afstand tussen de Staten en de regering in de praktijk gering, hetgeen vaak een wissel trekt op de controlerende functie van het parlement. Het feit dat Aruba een eenkamerstelsel kent waardoor de toetsende functie van een 'senaat' ontbreekt, alsmede de afwezigheid van andere (vaste) onafhankelijke adviescolleges⁹ die de

regering bij de voorbereiding van wetgeving zouden kunnen adviseren, draagt mede bij aan de omstandigheid dat de regering in het wetgevingsproces weinig tegenspel ondervindt. Dit komt de kwaliteit van het wetgevingsproduct veelal niet ten goede. Voornoemde contextuele elementen vinden hun oorsprong met name in de kleinschaligheid van de Arubaanse samenleving en het staatsbestel. In dit kader is het derhalve met het oog op de positie van de Raad in het staatsbestel, zijn rol in het wetgevingsproces en de kwaliteit van de wetgeving van belang dat wordt voorkomen dat de Raad onderhevig zou zijn aan politieke inmenging.

Naast de reeds in de Staatsregeling en de Landsverordening Raad van Advies opgenomen bepalingen ter realisering van een onafhankelijke taakuitoefening, is in 1999 gemeend om de mogelijkheid tot inmenging door de regering in de financiële huishouding van de Raad zoveel mogelijk te beperken. In dat jaar werd namelijk in de Comptabiliteitsverordening 1989 opgenomen¹⁰ dat vaststelling van de begroting van de Raad bij afzonderlijke landsverordening plaatsvindt.

Een verdere versterking van de onafhankelijke positie van de Raad, zoals een verscherping van het aanbevelingsrecht van de Raad in het kader van de benoemingsprocedure voor nieuwe leden, is nog niet gerealiseerd. De door de regering ingestelde Commissie versterking democratisch bestel heeft hiertoe ontwerp-wetgeving ontwikkeld waarover de Raad in het verslagjaar advies heeft uitgebracht.

9. Met uitzondering van de SER.

10. AB 1999 no. 34

SAMENSTELLING EN ZITTINGSPERIODE

NAAM	FUNCTIE	BENOEMING EN EINDE ZITTINGSPERIODE
mr. F.M. d.l. S. (Frits) Goedgedrag	Voorzitter	Benoemd per 6 juni 2013. Einde eerste periode: 6 juni 2020. Benoemd als voorzitter per 21 maart 2014
drs. C. (Rik) Timmer	Lid	Benoemd per 1 augustus 2011. Einde tweede periode: 1 augustus 2025.
mr. D.G. (David) Kock	Lid	Benoemd per 6 juli 2012. Einde eerste periode: 6 juli 2019.
drs. M.M. (Marion) Agunbero	Lid	Benoemd per 6 juni 2013. Einde eerste periode: 6 juni 2020.
mr. E.H.J. (Eugène) Martis	Lid	Benoemd per 1 december 2017. Einde eerste periode: 30 november 2024.

OVERIGE FUNCTIES

In de 'Profielchets raadslidmaatschap Raad van Advies'¹¹ is als bijzondere voorwaarde gesteld dat er geen sprake mag zijn van onverenigbare (neven)functies of tegenstrijdige belangen die twijfel over de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van het raadslid kan opwekken. Transparantie staat voorop, reden waarom alle andere functies van de leden in het jaarverslag worden opgenomen en op de website staan gepubliceerd.

De andere functies van de voorzitter en de leden van de Raad zijn als volgt.

NAAM	ANDERE FUNCTIES
mr. F.M. d.l. S. (Frits) Goedgedrag	<ol style="list-style-type: none"> 1. Raad van State, Staatsraad i.b.d. voor de o.l. Bonaire, Sint Eustatius en Saba 2. Adviseur d.t.k.v. het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties t.b.v. de BES-eilanden 3. Lid van de Raad van Commissarissen van de Caribbean Mercantile Bank N.V. 4. Voorzitter van de Stichting Aruba Scholarship Foundation 5. Lid van het Bestuur van de Stichting Scholengemeenschap Bonaire 6. Lid van de Raad van Toezicht Stichting Fundashon Kapasitashon Profesional Edukashonal Kòrsou 7. Lid van de Commissie van advies en bijstand conform Onderlinge regeling samenwerking implementatie Internationale Gezondheidsregeling Nederland, Aruba, Curaçao en Sint Maarten
drs. C. (Rik) Timmer	<ol style="list-style-type: none"> 1. Directeur van de Meta groep van bedrijven 2. Commissaris van Aruba Stevedoring Company N.V. 3. Bestuurslid van de Stichting Pensioenfonds Havenwerkers Aruba 4. Penningmeester Fundacion Preserva Malmok 5. Bestuurslid van de Stichting Aruba Scholarship Foundation
mr. D.G. (David) Kock	<ol style="list-style-type: none"> 1. Advocaat/partner DK Legal 2. Docent arbeidsrecht aan de Universiteit van Aruba 3. Lid Raad van Appel in Tuchtzaken voor de Advocatuur voor Aruba, Bonaire en Curaçao
drs. M.M. (Marion) Agunbero	<ol style="list-style-type: none"> 1. Directeur Pension Fund Tourism Sector Aruba Foundation 2. Procuratiehouder Nativa Holding N.V. 3. Lid van de Raad van Commissarissen Yous Investment Company B.V. 4. Voorzitter Stichting Alexandra 5. Bestuurslid Caribbean Pension Funds Association (CaPas)
mr. E.H.J. (Eugène) Martis	<ol style="list-style-type: none"> 1. Advocaat/partner Brown Advocaten 2. Vice-voorzitter Beroepscommissie Arubaanse Voetbal Bond 3. Juridisch adviseur Fundacion pa Educacion y Ciencia Tecnologico di Awa Sustenibel (Festas) 4. Directeur Meranti Properties N.V.

In het Reglement van Orde¹² is een aparte paragraaf opgenomen: 'De waarborging van de onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de Raad', waarin de gedragsregels zijn vastgelegd hoe te handelen wanneer er sprake is van conflicterende belangen. Zo is bepaald dat een lid niet aan beraadslagingen en besluitvorming deelneemt over een aangelegenheid die hem rechtstreeks of indirect persoonlijk aangaat of waarbij hij als vertegenwoordiger is betrokken. In de notulen van de desbetreffende vergadering wordt hier van een aantekening gemaakt. De Raad besloot eind 2019 van een verschoning tevens melding te maken in het advies.

Daarnaast is van belang om te weten dat besluitvorming in de Raad op basis van gedegen voorbereiding en onderzoek plaatsvindt en dat de Raad immer streeft naar overeenstemming tussen de leden en consensus ten aanzien van zijn besluitvorming. De kans dat de mening van één lid prevaleert, is hiermee uitgesloten.

VERGADERINGEN

In 2019 is de Raad 31 keer in vergadering bijeengekomen. Doordat de voordracht tot herbenoeming van een van de leden niet werd gehonoreerd door de regering vergaderde de Raad in de tweede helft van 2019 met 4 leden.

COMMISSIE VERSTERKING DEMOCRATISCH BESTEL

De Commissie versterking democratisch bestel (Commissie Swaen) is op 9 april 2018 bij Ministeriële Beschikking ingesteld door de minister van Algemene Zaken, Integriteit, Overheidszorg, Innovatie en Energie en de minister van Justitie, Veiligheid en Integratie. De reeds bestaande Hoge Colleges van Staat: de Staten, de Raad van Advies en de Algemene Rekenkamer stemden hiermee in en zijn ook alle drie lid. In de praktijk is gebleken dat het noodzakelijk is om de randvoorwaarden voor de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de Hoge Colleges te versterken. Daarnaast wil de regering de deugdelijkheid van bestuur bevorderen door de instelling van nieuwe organen, zoals een Integriteitskamer, een Begrotingskamer en een Ombudsman/Kinderombudsman. De Commissie Swaen heeft in dit verband in de eerste plaats de opdracht om wetsvoorstellen en convenanten te ontwikkelen voor de verzelfstandiging en de versterking van de bestaande Hoge Colleges van Staat en ten tweede om advies uit te brengen over de instelling, onderbrenging en inrichting van nieuwe landsorganen ter waarborging van de democratische rechtsstaat. In het verslagjaar vertegenwoordigden de voorzitter en de secretaris de Raad in de 4 plenaire vergaderingen van de commissie.

12. Vindplaats: www.rva.aw

Tevens vond in commissieverband nadere bestudering en bespreking plaats van de nieuwe Ontwerp-landsverordening Raad van Advies. Bij het onderzoek naar wenselijke verbeteringen van de bestaande landsverordening zijn alle aspecten van de inrichting, bevoegdheden en werkwijze van de Raad van Advies nader beschouwd. Dit heeft geleid tot een vrij groot aantal wijzigingsvoorstellen, waarbij veel van de bestaande bepalingen zijn betrokken. Deze werkwijze bracht mee dat vervanging van de thans geldende landsverordening door een geheel nieuw ontwerp uit een oogpunt van overzichtelijkheid de voorkeur verdient boven het aanbrengen van wijzigingen in de bestaande artikelen. Bij de opstelling van het ontwerp is in beginsel van de bestaande bepalingen van de Staatsregeling uitgegaan. Wel is gebleken dat de voorstellen tot verbetering van het bestaande wettelijk kader van de Raad op een aantal punten tot aanpassingen of aanvullingen van de bepalingen van de Staatsregeling noodzakelijk zijn. Dit betreft de uitzondering op de verplichting de Raad te horen over ontwerpen van Rijkswetgeving en goedkeuring van verdragen (art. IV.1 lid 2), de bepaling over het aantal leden van de Raad (art. IV.2 lid 1), de introductie van buitengewone leden, alsmede de mogelijke introductie van een Begrotingskamer bij de Raad. In oktober respectievelijk november bracht de Raad advies uit over de ontwerp-Landsverordening tot wijziging van de Staatsregeling van Aruba en de ontwerp- Landsverordening Raad van Advies 20... Het is de verwachting dat beide ontwerpen begin 2020 bij de Staten ingediend zullen worden.

CONTACTEN MET DE REGERING EN DE STATEN

De Raad heeft in het verslagjaar twee keer geconsulteerd met de Gouverneur, eenmaal door de voorzitter en secretaris (februari) en eenmaal door de voorzitter (augustus). In januari vergaderde de Raad met de Minister-President en de voorzitter en adviseur van de Commissie versterking democratische bestel. In mei overlegden de voorzitter en secretaris met de Minister-President en werd bij die gelegenheid het jaarverslag over het dienstjaar 2018 alsmede een advies eigener beweging inzake de inrichting van een begrotingskamer aangeboden.

KONINKRIJKSRADENOVERLEG

Om de twee jaar vindt er overleg plaats tussen de Raad van State en de Raden van Advies van Aruba, Curaçao en Sint-Maarten. Op 16 september vond dit overleg plaats in Nederland. Het volgende Koninkrijksradenoverleg zal in 2021 plaatsvinden in Sint Maarten.

3

Het
Wetenschappelijk
Bureau

Het Wetenschappelijk Bureau (WB) stond in 2019 onder leiding van de secretaris mr. A. Braamskamp en de adjunct-secretaris mr. drs. A.R. Peterson. In 2019 is de benoeming van beide functionarissen bij landsbesluit geformaliseerd.

Op 10 december 2019 is de heer mr. David M. Passchier beëdigd als ambtenaar in dienst van het Land bij de Raad van Advies. De eed werd afgelegd in handen van de secretaris. De overige bezetting van het WB bestond op 31 december 2019 uit: mr. drs. Q.D. Abath, senior-beleidsmedewerker en wnd. secretaris, mw. mr. A.W. op de Weegh-Kort, beleidsmedewerker, mw. J.T.A. Laclé-Thiel, office-manager en mw. S.M. Martijn-Perez, assistent-bedrijfsvoering.

In het kader van teambuilding vond op 26 april een actieve wandeltocht in het Parke Nacional Aruba plaats waar alle medewerkers van het WB aan deelnamen.

OPLEIDINGEN EN CURSUSSEN

PUNTENSTELSEL KENNISBEVORDERING

De opleidingsmogelijkheden voor het personeel van het WB zijn grotendeels afhankelijk van het aanbod van relevante cursussen (bijvoorbeeld via de Universiteit van Aruba) in Aruba en in mindere mate op andere eilanden in het Caribisch gebied die tot het Koninkrijk behoren, alsmede in Nederland. Afgezien van een planning tot deelname aan de zogenaamde 'onlinecursussen' is een samenhangend opleidingsplan dat toegesneden is op het individuele personeelslid voor aanvang van het dienstjaar vaak moeilijk te maken. In 2017 werd het Puntenstelsel Kennisbevordering geïntroduceerd. Het Puntenstelsel Kennisbevordering is bedoeld als een licht, faciliterend en niet bureaucratisch stelsel dat de professionaliteit bevordert en ondersteunt. Het heeft ten doel de medewerker van het WB te stimuleren en motiveren tot het verhogen van zijn kennis. Daartoe kan de medewerker kennisverhogende activiteiten ontplooiën die punten opleveren. Gestreefd wordt naar een jaarlijks puntentotaal van 30 per medewerker. Deze punten worden door de medewerker zelf bijgehouden op een zogenaamd puntenformulier. Het aantal behaalde punten maakt onderdeel uit van het jaarlijks met de medewerker te houden

functioneringsgesprek. Het puntenformulier vormt onderdeel van het personeelsdossier van de betrokken medewerker.

Onder kennisverhogende activiteiten worden in ieder geval verstaan het deelnemen aan cursussen, het geven van onderwijs aan externen, het geven van een presentatie aan de Raad of het WB en het publiceren van een (wetenschappelijk) artikel op het werkgebied van de Raad. Deze opsomming is niet limitatief. In overleg met het management van het WB kunnen andere activiteiten als kennis verhogend worden aangemerkt en kan daaraan een waardering in punten worden toegekend. Voor de verschillende te ontplooiën activiteiten is een waarderingsnorm geïntroduceerd.

OPLEIDINGEN EN STAGES

Het personeel van het WB heeft in het verslagjaar deelgenomen aan verschillende cursussen. Als belangrijke cursus kan in dit verband worden genoemd de Masterclass Omgevingsrecht die de Raad in samenwerking met de Academie voor Wetgeving organiseerde en waar alle beleidsmederkers aan deelnamen. Tevens organiseerde het WB een workshop Integriteit & Moreel beraad in samenwerking met 3masters Opleidingen waar alle beleidsmedewerkers aan deelnamen.

In het verslagjaar werden de PAO-cursussen 'Algemene wet Bestuursrecht' en 'Actualiteiten Contractenrecht en Aansprakelijkheids- en schadevergoedingsrecht' aangeboden waaraan door respectievelijk 4 en 1 beleidsmedewerker(s) van het WB werd deelgenomen. Eveneens werden de opleidingen 'Advanced Banking 2019' en 'Masterclass: Mastering Financial Modelling' succesvol afgerond door een beleidsmedewerker en volgde een andere beleidsmedewerker de cursus 'Hoe kan de democratische rechtstaat op radicalisering reageren?' aan de Academie voor Wetgeving.

Tenslotte verdient nog vermelding het feit dat beleidsmedewerker Wendy op de Weegh-Kort in het verslagjaar een uitgebreide stage volgde bij de Raad van State. Van 19 augustus t/m 13 september 2019 volgde zij de werkzaamheden die in die periode bij Afdeling advisering van de Raad van State uitgevoerd werden in het kader

van het onafhankelijke begrotingstoezicht en de advisering op de Miljoenennota. Het doel van de stage was voornamelijk gericht op het inzicht verkrijgen in hoe de toezichhoudende en adviserende taak uit elkaar gehouden worden en welke gevolgen een en ander heeft voor de interne organisatie, werkwijze en de uit te brengen adviezen en rapportages, dit alles met de (beoogde) situatie in Aruba voor ogen hebbend en houdend (beëindiging begrotingstoezicht door het CAft en voortzetting daarvan door de Raad van Advies).

WERKBEZOeken SECRETARIS

In het verslagjaar 2019 heeft de secretaris in september 1 werkbezoek gebracht aan Nederland.

WETGEVINGSOVERLEG

De secretaris heeft in het verslagjaar vijf keer deelgenomen aan het wetgevingsoverleg tussen de actoren in het wetgevingsproces: de Staten, de Raad van Advies, het Kabinet van de Gouverneur, de ministerraad en de Directie Wetgeving en Juridische Zaken. Het wetgevingsoverleg is in 2009 ingesteld en heeft als doel de verbetering en stroomlijning van het wetgevingsproces, de verhoging van de kwaliteit van wetgeving en de verschaffing van achtergrondinformatie bij de verschillende wetsontwerpen. Het overleg staat onder voorzitterschap van de secretaris van de ministerraad die tevens de uitkomsten van het overleg terugkoppelt aan de beleidsverantwoordelijke ministers. Het WB is van mening dat er tenminste 6 keer per jaar een overlegmoment moet zijn en dat een betere planning van de indiening van wetsontwerpen en adviesaanvragen noodzakelijk is. Wederom werd de Raad aan het einde van het verslagjaar (december) geconfronteerd met een aantal niet aangekondigde spoedverzoeken en 'last minute'-wetgeving met beoogde inwerking-tredingsdatum 1 januari 2020. De Raad acht het van groot belang dat aan alle actoren in het wetgevingsproces voldoende tijd wordt gegund om de hun (constitutioneel) opgedragen taken op een gedegen wijze uit te kunnen voeren. Het wetgevingsoverleg zou hier dienstig aan moeten zijn.

MASTERCLASS OMGEVINGSRECHT

Op 21, 22 en 23 oktober organiseerde de Academie voor Wetgeving in opdracht van de Raad van Advies de Masterclass 'Omgevingsrecht', waaraan werd deelgenomen door verschillende Arubaanse overheidsdiensten, alsmede vertegenwoordigers van de Raad van Advies Sint-Maarten, de Dienst Milieu & Natuurbeheer uit Curaçao, de Stichting Parke Nacional Aruba en de Serlimar.

In deze Masterclass is ingegaan op verschillende onderdelen van het omgevingsrecht en welke wetgeving thans van toepassing is, waarbij niet alleen de Arubaanse wetgeving in ogenschouw werd genomen, maar ook de wetgeving, die in Nederland en de BES-eilanden van kracht is. Tenslotte werd besproken welke regelgeving met betrekking tot het beheer van de fysieke leefomgeving wordt gemist en de wenselijkheid van het tot stand brengen daarvan.

Als docent tijdens deze Masterclass traden op de heer prof. mr. dr. Herman Bröring, hoogleraar bestuursrecht aan de Rijksuniversiteit Groningen, de heer prof. mr. dr. Michiel Heldeweg, hoogleraar Law, Governance en Technology aan de Universiteit Twente en de heer ir. Gisbert Boekhoudt, directeur Directie Natuur & Milieu, Ministerie van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu.

WORKSHOP INTEGRITEIT EN MOREEL BERAAD

Op initiatief van het WB en in samenwerking met de andere Hoge Colleges van Staat (de Staten en de Algemene Rekenkamer) en de Centrale Accountantsdienst vond op 31 januari en 1 februari samen de interne workshop Integriteit en Moreel Beraad plaats. Deze interactieve workshop over morele dilemma's met ethische aspecten had ten doel de cultuur van integriteit binnen de eigen organisatie te bevorderen. Als vakdocent trad op dhr. Maarten de Jong, voormalig directeur Institutional Integrity van de Wereldbank in Washington.

·MRDHEO·PARIZONE·

One
HAPPY
ART ★

4

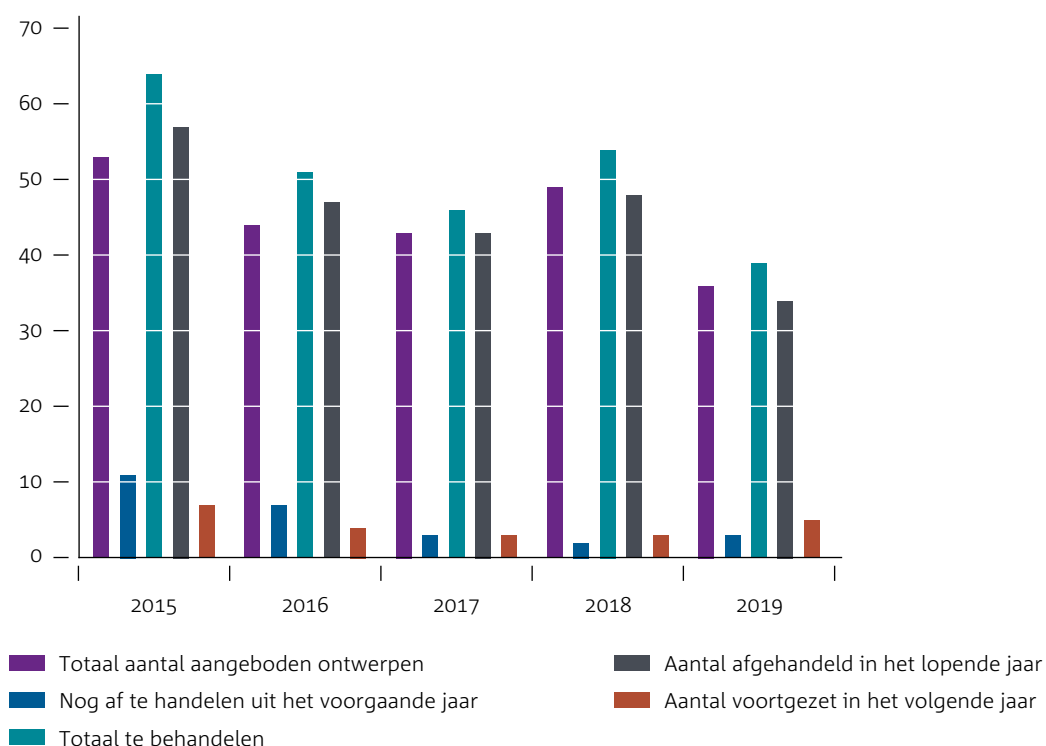
Advisering

INSTROOM

In 2019 heeft de Raad 36 ontwerpen van wet- en regelgeving ter advisering aangeboden gekregen alsmede een Nota van Wijziging. Deze instroom is lager dan die van het voorafgaande verslagjaar. Vergeleken met het verslagjaar 2015 valt een opmerkelijke afname waar te nemen van het aantal aangeboden ontwerpen.

De instroom van ontwerpen voor de jaren 2015 tot en met 2019 is weergegeven in Grafiek 1.

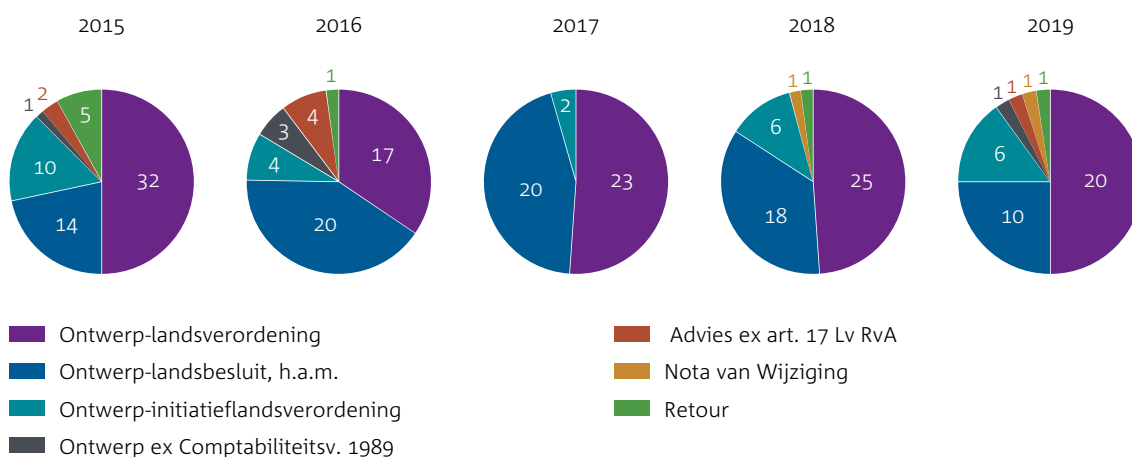
GRAFIEK 1. OVERZICHT INSTROOM ONTWERPEN RAAD VAN ADVIES 2015-2019

BEHANDELING

De 39 te behandelen ontwerpen bestonden uit 20 ontwerp-landsverordeningen; 6 ontwerp-initiatief-landsverordeningen, 10 ontwerp-landsbesluiten, houdende algemene maatregelen, 1 ontwerp-landsverordening op grond van de Comptabiliteitsverordening 1989. Tevens heeft de Raad 1 Nota van Wijziging ter advisering ontvangen en een advies (eigener beweging) op grond van artikel 17, onderdeel a, van de Landsverordening Raad van Advies uitgebracht. In het verslagjaar 2019 werd 1 ontwerp op verzoek van de Staten geretourneerd.

GRAFIEK 2. OVERZICHT ADVISERING RAAD VAN ADVIES 2015-2019

BEHANDELTERMIJNEN BIJ ADVISERING

De aan de Raad ter advisering voorgelegde ontwerpen van regelgeving kunnen als volgt worden gecategoriseerd, waarbij de behandeltermijn staat aangegeven:

CATEGORIE	COMPLEXITEIT	TERMIJN
A	Eenvoudig ontwerp	1 maand
B	Ontwerp van een gemiddelde complexiteit	2 maanden
C	Gecompliceerd ontwerp	3 maanden

De aangegeven (maximale) termijnen gelden vanaf het moment van inbehandelingneming door de Raad (het moment waarop het ontwerp voor het eerst wordt geagendeerd voor de Raadsvergadering).

Inbehandelingneming is afhankelijk van zowel:

- het werkaanbod van de Raad;
- de capaciteit van het wetenschappelijk bureau;
- prioritering op verzoek van de regering of de Staten.

Voornoemde termijnen kunnen worden verlengd vanwege onvoorziene of anderszins buitengewone omstandigheden. Het kan voorkomen dat ten aanzien van een ontwerp een spoedbehandeling door de Ministerraad wenselijk wordt geacht. Hieromtrent wordt zo nodig door de Raad met de Voorzitter der Staten en de Minister-President overlegd.

DICTA IN 2019

Van het eindoordeel of dictum van de Raad over de ontwerp-landsverordeningen, de ontwerp-landsbesluiten, houdende algemene maatregelen en de ontwerpen op grond van de Comptabiliteitsverordening 1989 bestaan vijf varianten. Voor de ontwerp-landsverordeningen luiden die als volgt:

Dictum 1	De Raad kan zich met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u mitsdien in overweging het aan de Staten aan te bieden.	Het betreft hier een zogenaamd blanco advies: de Raad heeft geen bezwaren tegen het ontwerp.
Dictum 2	De Raad kan zich met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u in overweging het aan de Staten aan te bieden, nadat aan het vorenstaande aandacht zal zijn geschonken.	Het betreft hier een ontwerp dat geen belangrijke principiële of complexe problemen oplevert en waartegen de Raad geen bezwaren heeft.
Dictum 3	De Raad kan zich met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u in overweging het aan de Staten aan te bieden, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.	Het betreft hier een ontwerp dat enkele problemen oplevert waartegen de Raad bezwaren heeft, maar die door opvolging van het advies van de Raad kunnen worden weggenomen.
Dictum 4	De Raad kan zich (niet/weliswaar) met de doelstelling (en/doch niet) met de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u mitsdien in overweging het niet aan de Staten aan te bieden, dan nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.	Het betreft hier een ontwerp dat belangrijke principiële of complexe problemen oplevert waartegen de Raad bezwaren heeft, maar die door opvolging van het advies van de Raad kunnen worden weggenomen.
Dictum 5	De Raad kan zich op grond van het bovenstaande (niet/weliswaar) met de doelstelling (en niet /doch niet) met de inhoud van het ontwerp verenigen en geeft u mitsdien in overweging het niet aan de Staten aan te bieden.	Het betreft hier een ontwerp dat belangrijke principiële of complexe problemen oplevert waartegen de Raad bezwaren heeft, die niet door opvolging van het advies van de Raad kunnen worden weggenomen.

Ontwerpen ten aanzien waarvan het vierde of vijfde dictum is gegeven, dienen opnieuw in de ministerraad aan de orde te worden gesteld (zie artikel 2, tweede lid, onderdeel d, van het Reglement van Orde van de Ministerraad, AB 1999 no. GT 26).

In sommige gevallen onthoudt de Raad zich van het geven van een eindoordeel. Het betreft in deze gevallen onvolledige, onafgeprocedeerde of anderszins onjuiste ontwerpen.

TABEL 1. OVERZICHT DICTA 2017-2019

DICTUM		1 BLANCO	2 AANDACHT	3 REKENING	4 NIET DAN NADAT	5 NIET	ANDERSZINS*
Landsverordening	2017	-	4	14	3	-	-
	2018	3	1	11	9	-	-
	2019	1	-	11	4	-	-
Landsbesluit h.a.m.	2017	7	3	9	1	-	-
	2018	1	3	8	3	-	-
	2019	2	1	3	2	-	-
Initiatief- landsverordening	2017	-	-	-	1	-	1
	2018	3	-	2	1	-	-
	2019	2	1	1	-	-	1
Comptabiliteits- verordening 1989	2017	-	-	3	-	-	-
	2018	-	-	-	-	-	-
	2019	-	-	-	-	1	-
Advies ex art. 17 Lv. RvA	2017	-	-	-	-	-	-
	2018	-	-	-	-	-	-
	2019	-	-	-	-	-	1
Nota van Wijziging	2017	-	-	-	-	-	-
	2018	-	-	-	-	-	-
	2019	-	-	1	-	-	-

* In deze kolom worden de gevallen aangegeven wanneer is afgezien van het opnemen van een standaarddictum in een advies. Hiervan is bijvoorbeeld sprake in het geval van het uitbrengen van een advies eigener beweging ex artikel 17 van de landsverordening Raad van Advies.

OVERZICHT VAN ONTWERPEN TEN AANZIEN WAARVAN IN 2019 ADVIES IS UITGEBRACHT

In het navolgende wordt per soort regeling een overzicht gegeven van de uitgebrachte adviezen in het verslagjaar.

ONTWERP-LANDSVERORDENINGEN

1	Ontwerp-landsverordening houdende wijziging van de Landsverordening Aruba Tijdelijk Financieel Toezicht (AB 2015 no. 39) (vaststelling begrotingsnormen 2019-2021) <i>Ingekomen: 30-11-2018. Kenmerk: RvA 221-18. Advies: 16-1-2019. Dictum: 3*</i>
2	Ontwerp-landsverordening houdende een verbod op bepaalde voor het milieu schadelijke producten (Landsverordening verbod voor het milieu schadelijke producten) <i>Ingekomen: 7-12-2018. Kenmerk: RvA 225-18. Advies: 30-1-2019. Dictum: 3*</i>
3	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Tourism Product Enhancement Fund voor het dienstjaar 2019 <i>Ingekomen: 11-1-2019. Kenmerk: RvA 05-19. Advies: 30-1-2019. Dictum: 3*</i>
4	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Algemene landsverordening belastingen (AB 2004 no. 10) en de Landsverordening winstbelasting (AB 1988 no. GT 47) <i>Ingekomen: 23-1-2019. Kenmerk: RvA 13-19. Advies: 20-2-2019. Dictum: 3*</i>
5	Ontwerp-landsverordening houdende bekrachtiging van het Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, van 20 december 2018 (AB 2018 no. 78) ter uitvoering van de artikelen 6, eerste lid, van de Landsverordening tarief van invoerrechten (AB 2002 no. 120) en 7a, eerste lid, van de Landsverordening accijns op gedistilleerd (AB 1991 no. GT 27) (aanpassing invoerrechten wijn, tabak en gedistilleerd). <i>Ingekomen: 27-2-2019. Kenmerk: RvA 21-19. Advies: 15-3-2019. Dictum: 3*</i>
6.	Ontwerp-landsverordening houdende regels inzake het toezicht op het aanbieden van consumentenkrediet, alsmede tot wijziging van de Landsverordening toezicht kredietwezen (AB 1998 no.16) en de Landsverordening toezicht verzekeringsbedrijf (AB 2000 no. 82) (Landsverordening regeling consumentenkrediet) <i>Ingekomen: 3-4-2019. Kenmerk: 44-19. Advies: 15-5-2019. Dictum: 3</i>
7	Ontwerp-landsverordening houdende wijziging van de Landsverordening instelling Servicio di Limpieza di Aruba (AB 2005 no. 5) en de Landsverordening bijzondere belasting verblijf in timeshareresorts, logementen, en hotels (AB 2013 no. 43) (regeling exclusief recht en bestemmingsheffing Serlimar voor het beheer van afval) <i>Ingekomen: 15-5-2019. Kenmerk: RvA 61-19. Advies: 3-7-2019. Dictum: 4*</i>
8	Ontwerp-landsverordening houdende machtiging van de minister van Ruimtelijke Ontwikkeling, Infrastructuur en Milieu om, in afwijking van artikel 22, tweede lid, van de Comptabiliteitsverordening 1989 (AB 1989 no. 72), namens het Land met de Universiteit van Aruba een bruikleenovereenkomst aan te gaan met een looptijd van langer dan vijf jaar <i>Ingekomen: 15-5-2019. Kenmerk: RvA 62-19. Advies: 12-6-2019. Dictum: 3*</i>
9	Ontwerp-landsverordening houdende voorzieningen in verband met de oprichting en aanvang van werkzaamheden van de naamloze vennootschap <i>Ingekomen: 11-6-2019. Kenmerk: RvA 75-19. Advies: 15-7-2019. Dictum: 4</i>
10	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van het Wetboek van Strafrecht (AB 2012 no. 24) (verhoging strafmaxima zedendelicten, aanpassing verjaringstermijnen zedendelicten, aanbrengen verbeteringen en herstel omissies) <i>Ingekomen: 19-7-2019. Kenmerk: RvA 86-19. Advies: 16-10-2019. Dictum: 4</i>
11	Ontwerp-landsverordening houdende wijzigingen van een aantal landsverordeningen alsmede houdende overgangsbepalingen in verband met de invoering van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek van Aruba (Aanpassingsverordening Boek 2 BWA) <i>Ingekomen: 27-8-2019. Kenmerk: RvA 103-19. Advies: 8-11-2019. Dictum: 3</i>
12	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Staatsregeling van Aruba (AB 1987 no. GT 1) (herziening bepalingen inzake Raad van Advies en introductie Ombudsman en duurzame overheidsfinanciën) <i>Ingekomen: 27-9-2019. Kenmerk: RvA 119-19. Advies: 31-10-2019. Dictum: 3</i>

13	Ontwerp-landsverordening houdende nadere regels inzake de samenstelling, inrichting en taken van de Raad van Advies (Landsverordening Raad van Advies 20..) <i>Ingekomen: 27-9-2019. Kenmerk: RvA 120-19. Advies: 6-11-2019. Dictum: 3</i>
14	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening winstbelasting (AB 1988 no. GT 47) en de Algemene landsverordening belastingen (AB 2004 no. 10) <i>Ingekomen: 18-11-2019. Kenmerk: RvA 137-19. Advies: 4-12-2019. Dictum: 3*</i>
15	Ontwerp-landsverordening houdende aanvaarding door Aruba van het door de Staten-Generaal op 5 juli 2016 aangenomen voorstel van rijkswet van het lid Van Laar tot wijziging van de artikelen 14 en 38 van het Statuut voor het Koninkrijk der Nederlanden (beperken van de mogelijkheid een algemene maatregel van rijksbestuur uit te vaardigen zonder wettelijke grondslag daartoe) <i>Ingekomen: 20-11-2019. Kenmerk: RvA 139-19. Advies: 27-11-2019. Dictum: 1*</i>
16	Ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van het Interim Begrotingsfonds Sociaal Crisisplan Aruba voor de dienstjaren 2020 en 2021. <i>Ingekomen: 22-11-2019. Kenmerk: RvA 143-19. Advies: 18-12-2019. Dictum: 4</i>
17	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening vrije zones 2000 (AB 2000 no. 28) <i>Ingekomen: 26-11-2019. Kenmerk: RvA 147-19. Advies: 11-12-2019. Dictum: 3*</i>
18	Ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening tot vaststelling van de begrotingen van de ministeries van het Land voor het dienstjaar 2019 (AB 2018 no. 80) <i>Ingekomen: 4-12-2019. Kenmerk: RvA 157-19. Advies: 16-12-2019. Dictum: 3*</i>

ONTWERP-INITIATIEFLANDSVERORDENINGEN

1	Initiatief ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Staten van Aruba voor het dienstjaar 2019 <i>Ingekomen: 7-1-2019. Kenmerk: RvA 02-19. Advies: 7-1-2019. Dictum: 2*</i>
2	Initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening belasting over bedrijfsomzetten en additionele voorzieningen PPS-projecten (AB 2006 no. 83) en de Landsverordening bestemmingsheffing AZV (AB 2014 no. 59) in verband met het afschaffen van het verbod aan ondernemers om belasting op facturen en betalingsbewijzen te vermelden. <i>Ingekomen: 13-8-2019. Kenmerk: RvA 96-19. Advies: 2-10-2019. Dictum: anderszins</i>
3	Initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Landsverordening wegverkeer (AB 1997 no. 18) en het Wetboek van Strafrecht van Aruba (AB 2012 no. 24) in verband met strafbaarstelling van roekeloos rijden. <i>Ingekomen: 16-9-2019. Kenmerk: RvA 115-19. Advies: 16-10-2019. Dictum: 3</i>
4	Initiatief ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Staten van Aruba voor het dienstjaar 2020 <i>Ingekomen: 5-11-2019. Kenmerk: RvA 131-19. Advies: 20-11-2019. Dictum: 1</i>
5	Initiatief ontwerp-landsverordening tot vaststelling van de begroting van de Algemene Rekenkamer voor het dienstjaar 2020 <i>Ingekomen: 5-11-2019. Kenmerk: RvA 132-19. Advies: 20-11-2019. Dictum: 1</i>

ONTWERP-LANDBESLUITEN, HOUDENDE ALGEMENE MAATREGELEN

1	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot wijziging van het Landsbesluit rij- en keuringsbewijzen (AB 1999 no. 61) <i>Ingekomen: 10-12-2018. Kenmerk: RvA 226-18. Advies: 10-1-2019. Dictum: 3</i>
2	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 6, derde lid, van de Landsverordening regeling geldstelsel (AB 1991 no. GT 34) (Landsbesluit uitgifte herdenkingsmunt "Turtuga") <i>Ingekomen: 18-1-2019. Kenmerk: RvA 09-19. Advies: 30-1-2019. Dictum: 1*</i>
3	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 1, vierde lid, van de Hinderverordening (AB 1988 no. GT 27) (Landsbesluit hindervoorschriften voor olieraffinaderijen en olieoverslagterminals) <i>Ingekomen: 18-1-2019. Kenmerk: RvA 12-19. Advies: 20-2-2019. Dictum: 4</i>
4	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van de artikelen 7, zesde lid, van de Landsverordening algemene ouderdomsverzekering (AB 1990 no. GT 33) en 11, zevende lid, van de Landsverordening algemene weduwen- en wezenverzekering (AB 1996 no. GT 30) (aanpassing pensioenbedragen) <i>Ingekomen: 7-3-2019. Kenmerk: RvA 23-19. Advies: 20-3-2019. Dictum: 3*</i>
5	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 13, derde lid, van de Landsverordening minimumlonen (AB 1989 no. GT 26) (tussentijdse aanpassing juni 2019) <i>Ingekomen: 26-3-2019. Kenmerk: 37-19. Advies: 11-4-2019. Dictum: 3*</i>
6.	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 3b, eerste lid, onderdeel b, van de Algemene landsverordening belastingen (AB 2004 no. 10) (Landsbesluit aanwijzing reële economische aanwezigheid transparante vennootschap) <i>Ingekomen: 26-3-2019. Kenmerk: 38-19. Advies: 10-4-2019. Dictum: 2*</i>
7	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot wijziging van het Toelatingsbesluit 2009 (AB 2009 no. 59) <i>Ingekomen: 29-3-2019. Kenmerk: 41-19. Advies: 25-4-2019. Dictum: 4*</i>
8	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot wijziging van het Toelatingsbesluit 2009 (AB 2009 no. 59) <i>Ingekomen: 19-7-2019. Kenmerk: RvA 85-19. Advies: 19-8-2019. Dictum: 3</i>
9	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot wijziging van het Landsbesluit herdenkingsmunt Turtuga (AB 2019 no. 14) <i>Ingekomen: 8-11-2019. Kenmerk: RvA 134-19. Advies: 13-11-2019. Dictum: 1*</i>

NOTA VAN WIJZIGING

1	Ontwerp-Landsverordening tot wijziging van het Burgerlijk Wetboek van Aruba (AB 1989 no. GT 100) houdende invoering van een Boek 2 inzake het rechtspersonenrecht (Landsverordening invoering Boek 2 inzake het rechtspersonenrecht) <i>Ingekomen: 11-3-2019. Kenmerk: RvA 28-19. Advies: 3-4-2019. Dictum: 3.</i>
---	---

ONTWERP OP GROND VAN DE COMPTABILITEITSVERORDENING 1989

1	Ontwerp-landsverordening houdende machtiging van de minister van Sociale Zaken en Arbeid tot het verrichten van een schenking ten name en ten laste van het Land van een bedrag in Arubaanse florins van 52.687,83 euro's in verband met het overlijden van M.E. Henriquez <i>Ingekomen: 21-3-2019. Kenmerk: 33-19. Advies: 10-4-2019. Dictum: 5</i>
---	---

ADVIES EX ARTIKEL 17 LANDSVERORDENING RAAD VAN ADVIES

1	Advies ex artikel 17, onderdeel a, Landsverordening Raad van Advies (AB 1992 no. GT 3), inzake de inrichting van een begrotingskamer bij de Raad van Advies. <i>Kenmerk: RvA 39-19. Advies: 2-5-2019.</i>
---	--

De met * aangegeven ontwerpen waren ten tijde van de afronding van dit jaarverslag () inmiddels openbaar en zijn derhalve ook gepubliceerd op de website www.rva.aw

GERETOURNEERD ONTWERP

Initiatief ontwerp-landsverordening tot wijziging van de Loterijverordening (AB 1988 no. GT 25) in verband met uitbreiding van het aantal instellingen waaraan de toestemming mag worden verleend tot het aanleggen en houden van loterijen (Uitbreiding Stichtingen loterij)

Ingekomen: 12 augustus 2019. Kenmerk: RvA 95-19. Retour: 5-12-2019.

OVERLOOP NAAR 2019

1	Ontwerp-landsverordening houdende nieuwe bepalingen ter zake van het bouwen, afbreken en slopen van bouwwerken (Bouw- en sloopverordening) <i>Ingekomen: 1 november 2019. Kenmerk: RvA 130-19.</i>
2	Ontwerp-landsverordening houdende wijziging van de Landsverordening belasting over bedrijfsomzetten en additionele voorzieningen PPS-projecten (AB 2006 no. 83), de Landsverordening bestemmingsheffing AZV (AB 2014 no. 59), de Landsverordening winstbelasting (AB 1988 no. GT 47), de Landsverordening dividendbelasting (AB 2002 no. 123), de Landsverordening inkomstenbelasting (AB 1991 no. GT 51), de Algemene landsverordening belastingen (AB 2004 no. 10), de Petroleumverordening zeegebied Aruba (AB 1987 no. 89), de Landsverordening deviezenprovisie (AB 1990 no. GT 5), de Landsverordening toeristenheffing (AB 1989 no. GT 40), de Zegelverordening (AB 1988 no. GT 1), de Landsverordening internationale bijstandsverlening belastingen (AB 2017 no. 74), de Landsverordening van 8 december 2015 tot vastlegging van begunstigend beleid en invoering van voldoening winstbelasting op aangifte (AB 2015 no. 60), de Invoeringsverordening Landsverordening dividendbelasting en imputatiebetaling (AB 2002 no. 124) en de Landsverordening algemeen pensioen (AB 2011 no. 85) (diverse wijzigingen in het kader van belastinghervorming). <i>Ingekomen: 22 november 2019. Kenmerk: RvA 142-19.</i>
3	Initiatief ontwerp-landsverordening houdende nadere regels inzake de taken, samenstelling, inrichting en bevoegdheden van de Ombudsman (Landsverordening Ombudsman). <i>Ingekomen: 22 november 2019. Kenmerk: RvA 141-19.</i>
4	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van artikel 10 van de Natuurbeschermingsverordening (AB 1995 no. 2) tot aanwijzing van een natuurreserveaat (Landsbesluit Parke Nacional Aruba) <i>Ingekomen: 4 december 2019. Kenmerk: RvA 153-19.</i>
5	Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, tot wijziging van het Landsbesluit aanwijzing vrijgestelde activiteiten (AB 2005 no. 88) en het Landsbesluit, houdende algemene maatregelen, van 24 augustus 2016 (AB 2016 no. 42) ter uitvoering van artikel 2a, eerste lid, van de Landsverordening winstbelasting (AB 1988 no. GT 47) <i>Ingekomen: 13 december 2019. Kenmerk: RvA 162-19.</i>

ENKELE CIJFERS VAN 2019

Hieronder zijn enkele kengetallen op een rijtje gezet.

RAAD VAN ADVIES

SAMENSTELLING: VOORZITTER, 4 LEDEN

PERSENEEL: 8 MEDEWERKERS

UITGAVEN:

Personeelskosten:	1.309.877
Overige kosten:	386.955
Totale uitgaven:	1.696.832

ADVISING

Ingekomen adviesaanvragen:	36
Afgehandelde adviezen:	33
Geretourneerd adviezen:	1
Overloop naar 2020:	5
Gemiddelde doorlooptijd:	34 dagen
- Ontwerpen categorie A:	18 dagen
- Ontwerpen categorie B:	29 dagen
- Ontwerpen categorie C:	62 dagen

SAMENSTELLING RAAD VAN ADVIES 1986 - 2019

VOORZITTERS

F. J. Tromp	1986 - 1994
E. Arends	1988 - 1996
T. Leest	1993 - 1999
A. W. Engelbrecht	2000 - 2001
mr. A. L. Nicolaas	2000 - 2009
mr. A.J. Swaen	2007 - 2014
mr. F.M. de los Santos Goedgefrag	2014 -

SECRETARISSEN

mr. N.E. Henriquez	1986 - 1991
mw. mr. A.J. Marval	1991 - 2003
mw. mr. dr. H.A. van der Wal BA	2004 - 2018
mr. A. Braamskamp	2018 -

OVERIGE LEDEN

F. D. Figaroa	1986 - 1993
I. O. Marugg	1986 - 1988
F. J. Eman	1986 - 1988
mr. C. G. Maduro	1986 - 1993
A. Werleman	1989 - 1994
H. F. Henriquez	1993 - 2000
mr. A.J. Muyale	1994 - 2006
ing. A. C. Yarzagaray	1994 - 2008
F. Wernet	1996 - 1997
J. U. Maduro	1997 - 2004
O. B. Arends	2000
mr. E. D. C. Fowler	2002 - 2008
mr. J. R. Tchong	2004 - 2011
mr. J. S. Kuiperdal	2008 - 2012
M. M. Loefstok	2008 - 2013
mr. C. R. Foy	2009 - 2013
drs. C. Timmer	2011 -
mr. D.G. Kock	2012 -
drs. M.M. Agunbero	2013 -
mr. M.G.M. Schwengle	2014 - 2017
mr. E.H.J. Martis	2017 -

Colofon

Samenstelling:
Wetenschappelijk Bureau Raad van Advies

Vormgeving:
Freeway Creative Agency

Contactgegevens

L.G. Smith Boulevard 8, Oranjestad, Aruba
Tel. +297 5833972
Fax +297 5834012
E-mail: info@rva.aw
Website: www.rva.aw

Dit jaarverslag is ook gepubliceerd op
www.rva.aw

RAAD
VAN ADVIES